

Tillsynsrapport - miljöbalkstillsyn 2020

Miljöbalkstillsyn

Syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling genom skydd av miljö och hälsa, bevarande av naturvärden och hushållning med energi och naturresurser. Miljöenheten arbetar med det vid planerade tillsynsinsatser, när nya verksamheter anmäls och när det kommer in klagomål på störningar av olika slag.

Verksamheter som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön ska få tillsyn enligt miljöbalken. Det kan vara miljöfarliga verksamheter, som reningsverk, industrier och deponier, eller hälsoskyddsverksamheter, som skolor, simhallar eller solarier. I kommunen finns drygt 2 000 kända verksamheter, som kommunen har tillsynsansvar för. Dessutom finns okända verksamheter, som skulle behöva inventeras. Cirka 800 verksamheter bedöms behöva regelbunden tillsyn.

Verksamheterna betalar för tillsynen de får, antingen genom timavgift som debiteras i efterhand eller genom årlig avgift som debiteras i början av året. De verksamheter som betalar årlig avgift inom miljöskydd är tillstånds- och anmälningspliktiga (B- och C-) miljöfarliga verksamheter, och inom hälsoskydd omfattas skolor och förskolor. För både miljö- och hälsoskydd tillämpas Sveriges Kommuner och Regioners (SKRs) riskmodell för att avgöra hur mycket tillsyn som behövs för varje verksamhet. Om en verksamhet har en fungerande egenkontroll och arbetar förebyggande för att minimera risken för olägenheter, så behövs mindre tillsyn och taxan sätts ner. Verksamheter som betalar timavgift tjänar på att följa miljöbalkens krav och ha en god egenkontroll, eftersom det normalt sett leder till färre tillsynstimmar.

Under 2020 gjordes inga omklassningar av verksamheter som betalar årlig avgift, vilket gör att sammantaget 14% av verksamheterna sänkt sina avgifter med hjälp av egna insatser.

Tillsynen 2020

Tillsynsplan 2020

Inför 2020 tog miljöenheten fram en tillsynsplan som motsvarade ca 62% av kommunens tillsynsbehov enligt behovsutredningen som uppdaterades 2019. Tillsynsplanen baserades på en prioritering av tillsynsobjekten, utifrån lagkrav, de lokala miljömålen samt bedömd risk enligt risk och konsekvensbedömningen. Inom miljömålen låg fokus på *Rent vatten*, *God bebyggd miljö* och *Giftfri miljö*, men tillsynsplanen berörde även *Frisk luft* och *Begränsad klimatpåverkan*. De tillsynsresurser som fanns tillgängliga inför 2020 fördelades enligt

prioriteringen. Knappt 40% av tillsynstiden avsattes för planerad tillsyn och resterande 60% för händelsestyrda ärenden.

Resultat

Tillsynen under 2020 har påverkats mycket av personalomsättning, försenad rekrytering och Covid-19. Covid-19 har inneburit både en ökning av frågor som har med smittskydd att göra, och en enorm ökning av hemrelaterade klagomål. Miljöbalkstillsynen har därför behövt anpassas efter vilka resurser som funnits, vilken tillsyn som varit lämplig och vilka moment som varit nödvändiga. Tillsynsområden som fick färre timmar än planerat är fortsättningen på kyltornstillsynen, tillsyn av exploateringsprojekt, båtlivets miljöpåverkan, avloppsledningsnät och enskilda avlopp på öarna.

Under 2020 arbetade drygt 9,7 årsarbetskrafter med miljöbalkstillsyn, vilket är ungefär lika många som under 2019. Tillsynsplanen för 2020 utgick dock ifrån ytterligare 2 årsarbetskrafter. Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna genomförde under året 195 inspektioner (digitala och på plats) och 65 aktiviteter som ersatte inspektion. Inspektörerna arbetade i 1410 ärenden, varav 1150 startades under året. Inom miljöbalksområdet har miljöenheten fått in 220 anmälningar (varav hälften värmepumpar, övriga rör andra anmälningspliktiga åtgärder), 135 ansökningar (dispens från strandskydd eller reservatsföreskrifter samt ansökan om enskilt avlopp), 364 klagomål och 97 remisser. Något som är unikt för 2020 är att antalet inkomna klagomål överträffar rekordet från 2019 med 60%, samtidigt som en stor del av dem rör störningar i hemmet.

Följande tillsynsområden har fått stort fokus:

- **Tillsyn av skolor och förskolor.**

Under 2020 inspekterade miljöenheten 51 skolor, förskolor och gymnasier, med fokus på kemikalier, granskning av förekommen rökning på skolgårdar samt uppföljning av ventilation. Av dessa har 21 anmärkningar och 17 av dem har under 2020 återkopplat om att arbetet pågår. En stor del av anmärkningarna rör ventilation och att verksamheterna inte vet hur många personer ventilationen är dimensionerad för. Utöver dessa finns 15 verksamheter som inte åtgärdat brister i ventilationen efter anmärkningar under inspektion 2018 och 2019. Miljöenheten arbetar med enheten för fastighetsförvaltning för att få till bättre underlag, alternativt åtgärder, för dessa.

- **Bassängbad**

Under året har Nacka deltagit i ett MSL-projekt angående legionella vid bassängbad. Projektet har försenats p.g.a. pandemin och personalomsättning, vilket gör att provsvaren inte är klara än. Projektet omfattar 55 prover från 10 anläggningar, bl.a. Nacka Simhall, Näckenbadet, privata bassänger i föreningar samt spa- och konferensanläggningar. Provtagningen omfattar pooler, bubbelpooler och dusch.

- **VA-sanering**

VA-saneringsprojektet har som mål att förmå fastighetsägare med enskilt avlopp, som ligger inom kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, att upphöra med sina avloppsutsläpp. I praktiken antingen genom att koppla upp huset på kommunens avloppsnät eller så se till att bara ha torrtoa och inget vatten indraget. Därmed minskar den diffusa spridningen av närsalter som enskilda avlopp medför.

Inom VA-saneringsprojektet har miljöenheten under 2020 gått igenom 222 fastigheter som ligger i kommunalt VA-område, men som inte är påkopplade till kommunens avloppsnät. I 38 fall behövdes ingen kontroll, eftersom det inte fanns något bostads- eller fritidshus på fastigheten. Miljöenheten kontaktade 185 fastighetsägare, varav större delen återkopplat. Ett fåtal var påkopplade gemensamt med annan fastighet, vilket gjorde att de inte syntes i VA-listan. Miljöenheten träffade även på en nybildad bostadsrättsförening som kopplat på sig på kommunens ledningsnät utan att meddela NVOA.

Projektet har identifierat några objekt att arbeta vidare med, bl.a. lokala samfälligheter och några enskilda avlopp som används fast det finns kommunalt avloppsnät i närheten. På grund av personalomsättning avrundades projektet med inventering och vägledning, och inga förelägganden skrevs.

- **B- och C-verksamheter**

Samtliga B-verksamheter har fått 2020 års miljörapporter granskade och ett tillsynsbesök under året. Planen för C-objekten fick revideras något, och utifrån tillsynsrekommendationerna kring covid-19 har platsbesök i flera fall ersatts av digitalt möte. Revideringen innebär att några besök (bl.a. några panncentraler) har skjutits till 2021. Egenkontrollen hos verksamheterna varierar och vissa verksamheter behöver årliga besök för att stötta verksamheternas egenkontroll. Under året har Frentabs påbörjat återställningen av sin täkt i Kovik, i samråd med Länsstyrelsen. Mellanlagringsplatsen (C-anläggning under kommunens tillsyn) har varit i drift under hela 2020. Mark- och miljööverdomstolens beslut i tillståndsärendet för fortsatt bergtäkt, där dom förväntades under hösten 2020, har inte kommit. Miljöenheten följer ärendet.

- **Tunnelbanan**

Under året har arbetet med tunnelbanan inletts och miljöenheten har haft tät kontakt med Förvaltning Utbyggnad av Tunnelbana (FUT). Tillsynen har omfattat avstämningsmöten med FUT, genomgång av masshanteringsplan och frågan om sulfidberg, tillsyn av att vattenhanteringen följer tillståndet samt samråd om att tillståndet följs med avseende på buller.

- **Tillsyn i exploatering**

På grund av personalomsättning har projektet ändrat fokus, från tillsyn till många större byggprojekt, till tillsyn på ett av de största: Skurubron. Miljöenheten har deltagit i möten med verksamheten för att stämna av att de har tillräcklig

egenkontroll. Fokus har varit på masshantering, sulfidkontroll, vattenhantering och buller. Miljöenheten har även handlagt klagomål som hör till arbetsplatsen.

- **Köldmedierapporter**

Verksamheternas kontroll av köldmedieanläggningar är viktig för att förhindra klimatpåverkande utsläpp. Verksamheter med anläggningar som innehåller köldmedium motsvarande minst 14 ton koldioxidekvivalenter ska under perioden 1 januari - 31 mars lämna in årsrapport till miljöenheten om köldmediehantering och läckagekontroll på aggregat året dessförinnan. Om en kontroll inte utförs i tid, eller om rapporten skickas in för sent, så är miljöenheten skyldig att besluta om en miljöstraffavgift.

Under 2020 skickades 241 köldmedierapporter in till miljöenheten, för 135 verksamheter. För 4 verksamheter skrevs beslut om miljöstraffavgift, på grund av försenad rapportering.

Under 2020 har miljöenheten infört äkta e-tjänster för anmälan och grannyttrande för värmepump, registrering av livsmedelsanläggning och tjänsten ”mina miljöärenden”. Det innebär att handlingar kommer direkt in i systemet utan att behöva skrivas ut, och kan hanteras digitalt hela vägen. Det avlastar både registratorerna och handläggarna, samtidigt som det säkrar registervärden genom en enhetlig registrering i systemet. E-tjänsterna ingår i en applikation till ärendehanteringssystemet (som infördes 2019), som nya e-tjänster lätt kan kopplas till efter behov. Miljöenheten kommer att arbeta vidare med det under 2021.

Kundbarometern

Miljöenheten fortsätter att använda sig av den korta enkäten som infördes 2017 som komplement till den mer omfattande SBA enkäten för att få direkt feedback från våra verksamhetsutövare på vårt bemötande i tillsynen. I enkäten får de tycka till om inspektionen och svara på hur de upplevde inspektörens bemötande, kompetens, den information som gavs i samband med inspektionen samt om inspektionen uppfyllde deras förväntningar.

Under 2020 har tillsynsbesöken haft ett bra genomsnittsbetyg på 3,7 av 4 möjliga, men med betydligt färre svar (40) än under 2019 och bara ett fritextsvar: ”*Fantastiskt samarbete och jag känner ett stort stöd i arbetet.*” Vi fick ungefär lika många svar för anmälningar inom miljöbalken, men med ett betyg på strax under 4. Där finns flera fritextsvar som beskriver snabb handläggning, proffsig handläggning och trevligt bemötande.

Miljöenheten

Tore Liljeqvist
Gruppchef, miljö och hälsoskydd
Miljöenheten